

Banker, baade Nationalbanken og andre tage 6 pCt. mod den allerfortrinligste Sikkerhed, saa maa Købmændene give denne Rente, og man tager ikke Hensyn til dem. Men Landejendomsbesidderne skulle have deres Laan, endogsaa paa 2den Prioritet, til 4 pCt. eller, naar det kommer højt, til 4½ pCt., og derfor skal man her pine Sparekasserne, holde dem til Ilden, for det er dem, der skulle forsyne Landmændene med de fornødne Midler. Det glædede mig derfor at høre i Gaar, at det ærede 1ste Medlem for 6te Kreds (Koch) virkelig i denne Sag brugte Ordet Frihed; han var imod Loven, fordi den stred mod Friheden. Det er saa sjældent, man hører dette Ord nu til Dags, at man bliver saa glad, naar man hører det, og jeg tvivler ikke paa, at det var det ærede Medlems oprigtige Mening. „Frihed“ vil her sige, at man skal ikke gøre Indgreb i Befolkningens Dispositionsfrihed, og navnlig skal man ikke berøve Sparekassernes Bestyrelser, som jo have virket saa godt i disse mange Aar, deres fri Raadighed eller lægge Baand paa dem. Jeg maa maaske faa Lov til at oplæse, hvad der blev sagt i Folketingsudvalgets Betænkning over Loven af 1880; det er ganske kort; Betænkningen findes i Tillæg B. i Rigsdagstidenden for 1879—80, Sp. 459. Der staar der: „Jo snævrere man drager Grænsen, jo stærkere man binder Sparekassernes fri Rørelse“ . . . „desto tvivlsommere bliver det, om Sparekasserne fremtidig ville kunne hævde den enestaaende Tilslutning, de have fundet i Befolkningen, og til den anden Side udholde Konkurrencen med de friere stillede, men bevægelige og stærkere renterende Pengeinstitutter“. Det var Folketingets Standpunkt den Gang, det, som Udvalget, saa vidt jeg erindrer, enstemmig indtog: Man skal ikke gribe ind i denne Sag, som er i en saa sund og smuk Udvikling, man risikerer at gøre Skade derved, man stopper Udviklingen, og man generer endogsaa Sparekasserne i Konkurrencen med de højere renterende Banker. Men nu er der gaaet 20 Aar, og nu har Piben faaet en ganske anden Lyd, nu skulle vi have bunden Rente, og Sparekasserne skulle ikke have Lov til at styre deres egne Anliggender, og det uagtet der siden 1880 eller i alt Fald siden 1876, som det ærede Medlem for 6te Kreds gjorde opmærksom paa i Gaar, har været en Udvikling, som Udvalget den Gang i 1880 kalde enestaaende, og uagtet denne „enestaaende Tilslutning, som Sparekasserne havde fundet i Befolkningen“, er stegen i den Grad, siden dette

blev skrevet, at der er kommet 500 Mill. Kr. mere ind i Sparekasserne, end der var den Gang. Derfor havde det ærede Medlem for 6te Kreds saa fuldstændig Ret, naar han sagde: Naar en Sag gaar saa godt og har udviklet sig saa godt, som denne har, skal man lade være at røre ved den og lade den udvikle sig videre.

Det, som man kan anføre, og som kommer igen i de allerfleste Taler for Lovforslaget, er dette, som man udtrykker saaledes: Man maa forhindre denne Konkurrence, der fører til Ulykker, Konkurrencen er fæl, der maa sættes en Kapsun paa den. Som om ikke hele det moderne økonomiske Samfund hvilede paa Konkurrence, som om det ikke netop er Konkurrencen, der bringer Verden frem. Den har sine Skyggesider, den kan utvivlsomt medføre mange Ulemper, navnlig naar Folk ikke se sig for og ikke have Forstand paa deres egne Pengeaffærer, men at opstille det Princip, at Konkurrencen er noget, der skal lægges en Dæmper eller en Kapsun paa, det er dog virkelig forkert af Lovgivningen. Hvis man vilde forfølge denne Tanke videre paa nærliggende Omraader, vilde man komme til mærkelige Ting. Jeg vilde ikke gaa saa vidt at sige, som jeg tror, at det ærede Medlem for 6te Kreds (Koch) i Gaar sagde, at saa komme vi tilsidst til at sætte Prisen paa Smør eller paa Kul. Disse Kulgrosserere konkurrerer jo, og Landmændene konkurrerer med deres Smør og plukke derved os ulykkelige Købstadboere, der er ingen Grænse for, hvad vi skulle betale, lad os faa en ny Lov, hvorved Smørpriserne blive regulerede, lad os faa nedsat en Kommission af Købstadborgere til at sige, hvad Landmændene her i Landet skulle tage for deres Smør, og lad os sige, hvad Kulgrossererne maa tage for Kul i kulknappe Tider, naar der om Vinteren er megen Frost. Det er noget, som man har været inde paa her i Landet i Guldbergs Tid og i det syttende Aarhundrede; da fandt man den fuldstændig rigtigt, det var godt Latin den Gang, at man skulde sætte Maksimalpriser paa Nødvendighedsartikler, som man her vil sætte en Maksimalpris paa Renten. Men der er noget, som ligger nærmere, og som man vistnok ogsaa vil komme til, naar man virkelig vil vedtage en Lov, der er saa principstridig som denne, saa „frastødende“, som den ærede Minister sagde. Det næste Skridt er, at man siger: Nu ere disse Kreditforeninger komne til at give 4½ pCt. Rente af deres Obligationer. Det er ikke mere end 7—8 Aar siden, at hele Verden